

PASOŻYTY I GLOBALNE OCIEPLENIE

PROTECT OUR FUTURE TOO

DLA LEKARZY WETERYNARII

PROTECT OUR FUTURE TOO

DLA LEKARZY WETERYNARII

WZROST ŚREDNIEJ GLOBALNEJ TEMPERATURY...

sprawia, że wektory chorób wydłużają okres swojej aktywności w ciągu roku oraz zwiększają zasięg geograficzny. Oznacza to, że choroby przez nie przenoszone pojawiają się na coraz to nowszych obszarach lub obszarach endemicznych, gdy zwierzęta domowe

nie są odpowiednio chronione przez cały rok. Pasożyty takie jak kleszcze, moskity czy komary stają się więc rosnącym problemem w Europie i zagrożeniem zarówno dla zwierząt domowych, jak i ludzi.

“

**CAŁOROCZNA AKTYWNOŚĆ KLESZCZY
POWODUJE, ŻE PROBLEMEM
CAŁOROCZNYM STAJĄ SIĘ RÓWNIEŻ
CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ
WEKTORY. GŁÓWNĄ TEGO PRZYCZYNĄ
JEST WZROST TEMPERATUR, KTÓRY
POMAGA KLESZCZOM ZADOMOWIĆ SIĘ
W OTOCZENIU ZWIERZĄT I INFEKOWAĆ
JE NIEZALEŻNIE OD PORY ROKU.**

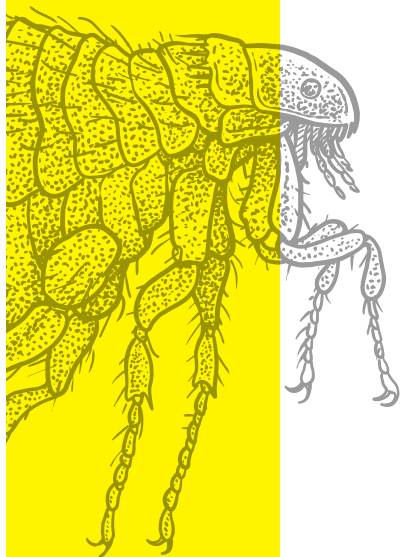
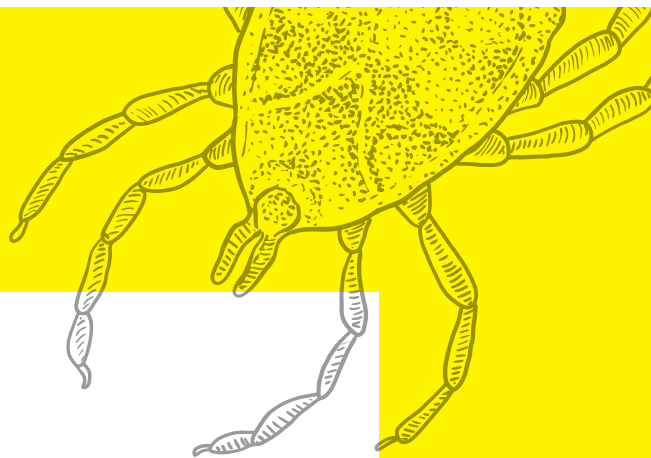

Prof. Łukasz Adaszek

Członek Wydziału Medycyny
Weterynaryjnej w Lublinie

KLUCZOWE FAKTY

- Pasożyty zewnętrzne wydłużają okresy swojej aktywności w ciągu roku i rozprzestrzeniają się na nowe obszary.
- Pospolite pasożyty zwierząt domowych są wektorami groźnych chorób, takich jak babeszjoza, dirofilarioza, leiszmanioza, riketsjozy czy borelioza.
- Ponieważ pasożyty pozostają aktywne przez cały rok, a zwierzęta domowe zabezpieczane są tylko okresowo, nadszedł czas, aby zapewnić naszym podopiecznym całoroczną ochronę.
- Lekarze weterynarii odgrywają kluczową rolę w edukowaniu właścicieli zwierząt domowych i uświadomieniu im, że pasożyty są nie tylko uciążliwe, ale przede wszystkim stanowią zagrożenie dla zdrowia zwierząt i ludzi.
- Rzeczywistość, w której żyjemy, zmienia się każdego dnia, co wymaga od nas czujności i ciągłego aktualizowania wiedzy na temat rozprzestrzeniania się pasożytów.

PASOŻYTY SĄ CZYMŚ WIĘCEJ NIŻ TYLKO UCIAŹLIWOŚCIĄ!

Wzrost średniej globalnej temperatury ma ogromny wpływ na relację pasożyt-żywiciel. Ocieplenie klimatu umożliwia pasożytom dłuższą aktywność i rozprzestrzenianie się na nowe, dotychczas niezasiedlone obszary oraz potęguje ich zdolność do przenoszenia chorób. Szczególnie niepokojąca jest więc tym samym możliwość rozprzestrzeniania chorób na obszary dotychczas nieendemiczne.

NIEKTÓRE CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ POSPOLITE PASOŻYTY ZWIERZĄT DOMOWYCH:

KLESZCZE

- Babeszjoza
- Borelioza
- Riketsjozy

KOMARY

- Nicienie sercowe (*D. immitis*)
- Nicienie podskórne (*D. repens*)

MOSKITY

- Leiszmanioza

PCHŁY

- Bartonelloza
- Tasiemiec pchli (*Dipylidium* spp.)

“

WIELU LEKARZY WETERYNARII SKUPIA SIĘ NA TRZECH, CZTERECH PASOŻYTACH, NIE MAJĄC W OGÓLE ŚWIADOMOŚCI ISTNIENIA NOWYCH ZAGROŻEŃ. DLATEGO TAK WAŻNA JEST EDUKACJA, DZIĘKI KTÓREJ LEKARZE WETERYNARII BĘDĄ CZUJNI, OTWARCI I GOTOWI NA NIESPOTYKANE DOTĄD CHOROBY PASOŻYTNICZE, Z KTÓRYMI MOGĄ SIĘ ZETKNAĆ W SWOJEJ PRAKTYCE.

Prof. Agustín Estrada Peña

Profesor Uniwersytetu w Saragossie, specjalista w zakresie patogenów przenoszonych przez kleszcze oraz skutków zmian klimatycznych i globalnego ocieplenia

1. KLESZCZE

Kleszcze mają dużą pojemność wektorową, a większość dorosłych osobników w swoim cyklu życiowym miała co najmniej trzech żywicieli.

Większość kleszczy jest zarażona co najmniej jednym patogenem. Kleszcze żerują zwykle przez kilka dni na jednym żywicielu i w przeciwieństwie do komarów czy moskitów, aby przenieść chorobę, muszą żywić się przez wiele godzin, a nawet dni.

Ponieważ dla większości populacji kleszczy żywicielami są dzikie zwierzęta, kontrolowanie ich liczebności jest niezwykle trudne, jeśli nie niemożliwe. I choć kleszcze preferują srodo wiska zalesione i bagienne, właściciele zwierząt domowych coraz częściej spotykają je również na obszarach miejskich i podmiejskich, a co najmniej jeden gatunek, *R. sanguineus*, który jest odpowiedzialny za niektóre riketsjozy, może zakończyć swój cykl życiowy wewnątrz domu. Kleszcze są także wektorami groźnych chorób odzwierzęcych, takich jak na przykład borelioza.

Występowanie:

Zmienne - niektóre kleszcze, jak na przykład *Rhipicephalus sanguineus* (brązowy kleszcz psi), występują głównie w Europie Południowej. Inne zaś, takie jak *Dermacentor* spp., spotykane są w większości krajów Europy, ale nie w Skandynawii. *Ixodes ricinus* obecny jest z kolei na całym kontynencie europejskim.

Czy Twoja okolica też jest pełna kleszczy? Ich aktywność i występowanie zmieniają się z dnia na dzień. Pomóż nam być na bieżąco, zgłaszając kleszcze w swojej okolicy za pomocą aplikacji Tickit.

2. PCHŁY

Pchły stanowią problem całoroczny, ich cykl życiowy może bowiem zakończyć się wewnątrz domu.

Pchły są najpowszechniejszym pasożytem zewnętrznym, z którym borykają się lekarze weterynarii. Ponieważ jednak głównymi ich żywicielami są zwierzęta domowe, możliwe jest kontrolowanie liczby pcheł poprzez stosowanie odpowiedniej ochrony przeciw-pasożytniczej. Niestety w przypadku niewłaściwej profilaktyki pchły będą w szybkim tempie namnażać się w naszym otoczeniu. Owady te stanowią szczególne zagrożenie dla kotów, mogą bowiem przenosić bartonellozę. Na przestrzeni ostatnich lat liczba przypadków tej choroby bakteryjnej w Europie systematycznie rośnie.

Pchły żyją w pomieszczeniach, potrafiąc naprawdę szybko skolonizować gospodarstwo domowe. Ponieważ są one problemem całorocznym, lekarze weterynarii powinni edukować właścicieli zwierząt o potrzebie stosowania ochrony przed pchłami niezależnie od pory roku.

Występowanie:

Pchły są obecne na wszystkich kontynentach. W Europie można je spotkać wszędzie tam, gdzie występują zwierzęta domowe.

W POLSCE OBSERWUJEMY WZROST LICZBY ZACHOROWAŃ NA BARTONELLOZĘ U KOTÓW - JEJ WEKTORAMI SĄ OCZYWIŚCIE PCHŁY. NIE JEST JASNE, JAKĄ ROLĘ W TYM PROCESIE ODGRYWAJĄ ZMIANY KLIMATYCZNE, WZROST NA PRZESTRZENI OSTATNICH LAT JEST JEDNAK ZAUWAŻALNY.

Prof. Łukasz Adaszek
Członek Wydziału Medycyny
Weterynaryjnej w Lublinie

Dostawca treści: CDC/Frank Collins. Zdjęcia: James Gathany

Występowanie:

W większości ograniczone do południowej Europy, jednak niewielkie populacje moskitów odkryto również w Niemczech. We Włoszech i Hiszpanii owady zaczęły migrować w kierunku północnym, a dziś można je spotkać nawet na znacznie większej wysokości geograficznej.

3. MOSKITY

Europejskie populacje moskitów przeszły znaczące zmiany w ciągu ostatnich dwóch dekad.

Choć dotychczas wydawało się, że ze względu na swoje uwarunkowania biologiczne moskity nie mają skłonności do poszerzania zasięgu, w ostatnich dziesięcioleciach odnotowano ich systematyczne rozprzestrzenianie się na północne regiony Włoch i Hiszpanii, czego konsekwencją jest pojawienie się na tych obszarach leishmaniozy.

Owady te stały się również aktywne dłużej w ciągu roku, co spowodowało wzrost przypadków leishmaniozy wszędzie tam, gdzie ma ona charakter endemiczny. Ponieważ psy są głównym rezerwuarem choroby, zabezpieczenie ich przed ukąszeniem przez moskity jest pośrednim sposobem ochrony zdrowia publicznego.

4. KOMARY

Larwy nicieni z rodzaju *Dirofilaria* wymagają określonej temperatury, aby rozwinąć się u komarów w stadium zakaźne (L3).

Nicienie sercowe i inne zakażenia filariami są endemiczne głównie w basenie Morza Śródziemnego. Wynika to z faktu, że komary muszą wprawdzie żywić się zarażonym żywicielem, aby zacząć przenosić chorobę. W chłodniejszym klimacie, gdzie komary są aktywne tylko przez kilka miesięcy w roku, ryzyko zakażenia jest mniejsze, ponieważ larwy nie mogą rozwinąć się do stadium zakaźnego. Jednak wraz ze wzrostem średniej globalnej temperatury i wydłużaniem się ciepłych pór roku komary nabywają większą zdolność przenoszenia dirofilariozy.

Dawniej w Polsce nicienie z rodzaju *Dirofilaria repens* były spotykane stosunkowo rzadko, od kilku lat jednak uważa się je za gatunek endemiczny, co jest spowodowane przemieszczaniem się zakażonych zwierząt. Gatunek *D. repens* stał się już endemiczny w Austrii, a eksperci uważają, że to samo stanie się w niedalekiej przyszłości z *D. immitis*.

Nawet jeśli większość przypadków dirofilariozy jest przenoszona do Europy Środkowej i Północnej w wyniku przemieszczania się zakażonych zwierząt, na wielu obszarach zaobserwowano już obecność tzw. żywego wektora, a rosnące temperatury mogą przyspieszać rozprzestrzenianie się choroby.

Występowanie:

Różne populacje komarów są obecne na terenie całej Europy, występuje tutaj także pięć inwazyjnych gatunków *Aedes*, z których część może być żywymi nosicielami filariozy. Ciekawym zagadnieniem jest sposób, w jaki komar tygrysi (*Aedes albopictus*) przybył z Azji do Europy.

WE FRANCJI CODZIENNIE WIDUJĘ WIELE PSÓW I KOTÓW, KTÓRE MAJĄ PROBLEM Z PCHŁAMI. NIE SĄDZĘ JEDNAK, ABY ZMIANY KLIMATYCZNE MIAŁY ZNACZĄCY WPŁYW NA WZROST ICH POPULACJI, PONIEWAŻ OWADY TE ŻYJĄ ZWYKLE W POMIESZCZENIACH ZAMKNIĘTYCH. I CHOĆ PRZENOSZONE PRZEZ PCHŁY CHOROBY NIE STANOWIĄ ZAZWYCZAJ POWAŻNEGO ZAGROŻENIA DLA ZWIERZĄT DOMOWYCH, NIE NALEŻY ZAPOMINAĆ O ICH POTENCJALE ODZWIERZĘCYM.

Prof. Jacques Guillot

Profesor Parazytologii i Mykologii w Veterinary College of Nantes (Oniris) oraz członek grupy badawczej IRF na Uniwersytecie w Angers

**PROTECT
OUR
FUTURE
TOO.COM**